

Hoog op de platte daken...

Sinterklaasherinneringen van Ted van Geffen

Zo begon een oud Sinterklaaslied wat ik vroeger van mijn moeder leerde. En zij had het vast en zeker in haar jeugd op school geleerd, want kinderliedjes op de radio waren er in haar tijd nauwelijks. De tekst ging als volgt verder: "...rijdt op een sneeuwwit paard, een brave edele grijsaard, met lange witte baard. En aan zijn linkzijdige staat huiverend zwaar bevracht, 'n kleine knecht, een neger, zwart als de winternacht. Zij luisteren aan de schoorsteen, de een roept d'ander toe: Hier is geen gard voor nodig, geen ketting of geen roe. De kinderen daar beneden, die zorgen voor het paard. Daar wordt een rog(gebrood) gesneden en flink wat hooi bewaard."

Wel een heel groot verschil met de liedjes uit de huidige tijd, waarin o.a. gezongen wordt over coole Pieten. Maar het vreemdst van alles is eigenlijk dat er in onze kindertijd geen enkel commentaar klonk over de inhoud van de teksten of de rol van Zwarte Piet! Sterker nog, het woord 'discriminatie' hoorde je nooit en niemand scheen zich druk te maken om onze tere kinderzieltjes.

Als kleuter mocht ik eens met mijn vader mee naar de winkel van Hannes de Smid aan de Kerkdijk. Op dat moment was ook Sinterklaas in de winkel aanwezig. Misschien was het een reclamestunt? In ieder geval was "Hannes de Smid" (Hannes Holl) een van de winkeliers die speelgoed verkocht en dus ook veel klanten wilde trekken. De kinderen in de winkel mochten Sinterklaas een handje geven. Toen ik aan de beurt kwam vroeg Sint mij: "En kun jij een mooi Weesgegroetje bidden?" Met een hoogrode kleur heb ik het wel gedaan, maar ik voelde

toch ook dat het heel raar was! Maar ja, weigeren kwam echt niet in je op! En achteraf zal het me ook geen extra cadeautje opgeleverd hebben, denk ik.

Natuurlijk kwamen Sint en zijn Pieten ook op school. Meestal kwam er voor het echte Sinterklaasfeest al een Zwarte Piet langs. De eerste keer dat zoiets gebeurt, ben je er totaal niet op voorbereid! Iedereen was nog ijverig met het schoolwerk bezig, toen plotseling de deur openvloog en een wilde Piet, gewapend met een stevige roe, de klas binnenstormde! Hij rende tussen de rijen door en maakte met zijn roe veel kabaal door hier en daar op de banken te slaan! Bij het weggaan zal hij nog wel wat snoep hebben gegooid (strooien kun je dat niet noemen) en toen was hij weer verdwenen. Ik vond het een enge ervaring! Maar dit was nog niet alles...

Op 5 december verzamelden wij ons met de hele school in het Parochiehuis. Daar zou Sinterklaas voor de schoolkinderen zijn opwachting maken. Als goedgevolg en braaf kind keek ik vol ontzag naar het podium, waarop Sint steeds enkele kinderen toesprak die bij hem geroepen waren. Uiteindelijk moesten er twee jongens naar voren komen uit de hoogste klas. Wat er toen gebeurde ben ik nooit meer vergeten! Ze kregen een ketting om zich heen en werden voor onze ogen écht in een zak gestopt! Zij zouden mee moeten naar Spanje. Wat 'n angst werd ons daarmee aangejaagd!

Gelukkig was het sinterklaasfeest thuis wel een gezellige aangelegenheid: Je schoen klaarzetten met 'n wortel en 'n tekening, het samen zingen bij de schoorsteen, de chocolademelk met speculaasjes, het gespannen luisteren of er geklopt werd aan de deur, en als hoogtepunt: de wasmand vol cadeautjes op de stoep!

Die blijheid die je dan als kind voelt, dat mag nooit verloren gaan!

Kindersterfte 1920

Naar aanleiding van het verschijnen van het boek Alphen in vroeger tijden, waarin de nieuwsbrieven van 2006 tot 2011 zijn samengevoegd en aangevuld, worden ons vragen gesteld over teksten waar iets niet lijkt te kloppen. Bij het samenstellen van dit boek hebben we zelf ook al verschillende teksten verbeterd, maar toch blijft het natuurlijk altijd mogelijk dat er ergens een fout is gemaakt.

Van de opmerkingen worden we weer wijzer en zo maken we samen met alle Alphenaren ons archief. Maar niet altijd is een opmerking ook terecht een verwijzing naar een fout.

Onze informatie moeten we natuurlijk ergens vandaan halen. Dat kan zijn uit de jaarmappen, die Cornelis van de Wert heeft voorzien van foto's en teksten.

Soms komt de informatie van iemand uit het dorp die er iets over weet. Maar heel vaak ook is onze bron datgene wat in een oude krant staat of in de boeken van de gemeente sinds 1818 is opgeschreven.

Regelmatig maken we gebruik van het zogenaamde Bevolkingsregister. Dit is een gemeentelijk boek, waarin van elk adres werd opgetekend wie er in het huis woonden. Zowel ouders en kinderen, als knechts en dienstmeiden. Vaak zijn ook de geboorte- en sterfdata daarin vermeld.

Bij de beschrijving in ons boek van Dit Lagarde en zijn dochter Tonneke (pag. 16) hebben we ook gebruik gemaakt van het bevolkingsregister van 1920 tot 1935. Daaruit blijkt dat er in 1920, 1922, 1924 en in 1926 een dochter van Dit en Mieneke is geboren. Één dochter met de naam Johanna stierf in 1922, slechts drie dagen oud. Later werd een dochter geboren die dezelfde voornaam kreeg. Vrijwel niemand zal dit weten, want kindersterfte was in die tijd niet bijzonder en er werd niet lang over gesproken. In het jaar 1922 stierven in Alphen twintig volwassenen en ook nog acht kinderen onder de vijf jaar! Tuberculose, veroorzaakt door slechte leefomstandigheden, was in veel gevallen de doodsoorzaak.

Oplossing zoekplaatje Uit onze schooltijd

Een zoekplaatje van vijfenzeventig jaar geleden, waarvan we vrijwel niets wisten en dat dan toch zo snel wordt opgelost! Op onze open dag druppelden wat suggesties van namen binnen totdat plotseling Jo Bruggeman – de Leeuw, (zus van Mien Kerkhof – de Leeuw) voor ons stond. Ze vertelde dat zij zelf op deze foto stond en wist ons alle namen te noemen: staand v.l.n.r. Fientje van Lent, Mien (dochter van Bertus) van Os, Bert de Leeuw, Betsie (dochter van Jan) Holl, meester Van Oorsouw, Trees Kuijpers en Betty (dochter van Hannes) Holl. Zittend v.l.n.r. Gerda Meijs, Joke (dochter van Martien) van Os en tenslotte Jo (dochter van Christ) de Leeuw. Jo dacht dat er wel meer jongens in haar klas zaten, maar wist niet waarom deze dan op deze foto ontbraken. Misschien gaat met deze namen iemand zich nog iets meer herinneren. Wij zijn weer geweldig geholpen met deze oplossing!

Zoekplaatje (Bij) Sinterklaas op bezoek?

Ons zoekplaatje van deze maand sluit mooi aan bij de herinneringen van Ted van Geffen op de voorpagina. Rond 1963 maakte Ted ook de tekening die er bij staat. Voor ons zoekplaatje moeten we het in een andere richting zoeken.

Wie is er bij Sinterklaas op bezoek, of bij wie is de Sint op bezoek?

In de jaren vijftig en zestig fungeerde Hendrik van Gruijthuijsen regelmatig als hulpbisschop in Alphen. Deze foto is mogelijk ook bij hem thuis gemaakt, maar dat weten we niet zeker. Wie herkent zichzelf of de andere kinderen op deze foto en kan ons vertellen wanneer en waar deze gemaakt is?

Wij rekenen weer op uw hulp.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Edohof
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk
Adrie van Hoogstraten
Johan de Jong
Jan van der Voort

tel. 56 1942
tel. 56 2425
tel. 56 1557
tel. 56 1632

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com